



ប្រធាន គណៈកម្មាធិការ (Khmer Times)

ឯកសាររបាយការណ៍ TRIALWATCH ចងក្រងខុសពីការប្រើប្រាស់ច្បាប់ “ការញុះញង់”
របស់ប្រទេសកម្ពុជាក្នុងការកាត់ទោសសកម្មជន

សេចក្តីផ្តើមការណ៍នេះអាចត្រូវបានសន្មតថាជាប្រសិទ្ធភាពរបស់អ្នកនាំពាក្យរបស់មូលនិធិ
Clooney សម្រាប់យុត្តិធម៌ (Clooney Foundation for Justice)។
សម្រាប់សំណួររបន្ថែម, សូមទាក់ទង info@cfj.org

ចំណាត់ថ្នាក់ការ

បទចោទប្រកាន់

“ការញុះញង់ដើម្បីខានដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម”

លទ្ធផល

ត្រូវបានកាត់ទោសនិងព្យួរទោសរយៈពេលពីរឆ្នាំ (ដោយឱ្យទម្ងន់ទៅលើសម្រាប់រយៈពេលជាប់ទោស)

របាយការណ៍ភាពយុត្តិធម៌

លោក Arthur Traldi និងបុគ្គលិកនៅមជ្ឈមណ្ឌលគណៈមេធាវីអាមេរិកសម្រាប់សិទ្ធិមនុស្ស (American Bar Association Center for Human Rights)

ថ្ងៃទី 20 ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ 2020

របាយការណ៍ភាពយុត្តិធម៌ TrialWatch (TrialWatch Fairness Report) បានរកឃើញថាការយកច្បាប់ការញុះញង់របស់ប្រទេសកម្ពុជាធ្វើជាអាវុធនាំឱ្យមានការកាត់ទោសដោយអយុត្តិធម៌ទៅលើសកម្មជន Kong Raiya— ដែលជាផ្នែកមួយនៃលំនាំនៃការប្រើប្រាស់ច្បាប់នេះមិនត្រឹមត្រូវ។ របាយការណ៍បានសន្និដ្ឋានថាតុលាការបានផ្តន្ទាទោសលោក Raiya ទោះបីជាខ្លះភស្តុតាងនៃការប្រព្រឹត្តខុសនិងរំលោភសិទ្ធិសេរីភាពបញ្ចេញមតិរបស់ខ្លួនក្រោមកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋនិងសិទ្ធិនយោបាយក៏ដោយ។ មជ្ឈមណ្ឌលគណៈមេធាវីអាមេរិកសម្រាប់សិទ្ធិមនុស្ស បានឃ្លាំមើលករណីនេះដែលជាផ្នែកមួយនៃ TrialWatch ដែលជាគម្រោងមួយនៃមូលនិធិ Clooney សម្រាប់កំណែទម្រង់ផ្តើមដើម្បីយុត្តិធម៌ ។

ការកាត់ទោសរបស់ Raiya បានកើតឡើងបន្ទាប់ពីការកាត់ក្តីរយៈពេលមួយថ្ងៃនៅខែឧសភា ឆ្នាំ 2020 ។ គាត់ត្រូវបានគេផ្តល់ឱ្យ ការព្យួរទោសរយៈពេលពីរឆ្នាំចំពោះការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មអារម្មណ៍នៅលើហ្វេសប៊ុកដែលបង្ហាញពីការរិះគន់រដ្ឋាភិបាលយ៉ាងធ្ងន់។ របាយការណ៍ភាពយុត្តិធម៌ TrialWatch, សហនិពន្ធដោយលោក Arthur Traldi, អតីតព្រះរាជអាជ្ញានៃសាលាក្តីឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គូស្លាវី (International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia) និងបុគ្គលិកនៅមជ្ឈមណ្ឌលគណៈមេធាវីអាមេរិក សម្រាប់សិទ្ធិមនុស្ស បានផ្តល់ការកាត់ក្តីនៃចំណាត់ថ្នាក់ “យ” ។

ការចោទប្រកាន់ប្រឆាំងនឹង Raiya គឺជាផ្នែកមួយនៃលំនាំដែលមានចែងក្នុងមាត្រា 495 នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា (Cambodian Criminal Code) ដែលដាក់ទណ្ឌកម្មលើ “ការញុះញង់ដោយផ្ទាល់ ដើម្បីប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬខានដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម”។ ការិយាល័យឧត្តមស្នងការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights) បានកត់សម្គាល់ថាភាគច្រើននៃអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្សទាំង 24 នាក់ដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាចន្លោះពីថ្ងៃទី 31 ខែកក្កដា ដល់ថ្ងៃទី 11 ខែកញ្ញា ឆ្នាំ 2020 “ប្រឈមនឹងការចោទប្រកាន់ពីបទញុះញង់”។ កាលពីដើមខែនេះ ក្នុងករណីដែលត្រូវបានឃ្លាំមើលដោយ TrialWatch, អ្នកសារព័ត៌មាន Ros Sokhet ក៏ត្រូវបានគេកាត់ទោសពីបទញុះញង់ ចំពោះការបង្ហាញលើហ្វេសប៊ុករិះគន់ដល់នាយករដ្ឋមន្ត្រីកម្ពុជា និងបានផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគាររយៈពេល 18 ខែ។

នៅក្នុងការវាយតម្លៃរបស់គាត់អំពីការកាត់ក្តី, លោក Traldi បានសន្និដ្ឋានថា: “ការកាត់ក្តីនេះមិនគួរកើតឡើងនោះទេ។ ភាគីដើមចោទមិនដែលបង្ហាញភស្តុតាងដែលចុងចោទមានចេកនាញុះញង់នរណាម្នាក់ឱ្យចូលរួមក្នុងសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្មនោះទេ ហើយក៏មិនបានបង្ហាញពីរបៀបដែលការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មរបស់គាត់ ឬអារម្មណ៍អាចមានឥទ្ធិពលបែបនេះដែរ។ ផ្អែកលើសាលក្រមនៃការកាត់ក្តី

និងរបាយការណ៍របស់អ្នក
កញ្ញាមេឌីនរបស់យើង,
លោក Raiya
ហាក់ដូចជាត្រូវបានកាត់
ទោសពីបទប្រើសិទ្ធិមនុស្ស
មូលដ្ឋានក្នុងការបញ្ចេញមតិ
ដោយសេរីតែប៉ុណ្ណោះ។

ឈ្មោះ: របាយការណ៍ក៏បានរកឃើញថាមាត្រា 495 “មិនត្រូវបានព្រាង
ឬបង្កើតឡើងយ៉ាងតឹងរឹងទេ” ហើយដូច្នោះបានលើកកម្ពស់ការការពារសិទ្ធិពលរដ្ឋ
និងសិទ្ធិនយោបាយ។ **CFJ អំពាវនាវឱ្យរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាលុបចោល ឬធ្វើកំណែទម្រង់មាត្រា 495
នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា និងដើម្បីធានាថារាល់ការកាត់ទោសនាពេលអនាគតចំពោះការញុះញង់
គោរពសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិ និងការកាត់ក្តីមួយប្រកបដោយយុត្តិធម៌។**



អំពីគម្រោង **TRIALWATCH** របស់មូលនិធិ **CLOONEY** សម្រាប់យុត្តិធម៌

គម្រោង **TrialWatch** របស់មូលនិធិ **Clooney** សម្រាប់យុត្តិធម៌
យូរមើលនិងដាក់ចំណាត់ថ្នាក់ភាពយុត្តិធម៌នៃការកាត់ក្តីរបស់ជនងាយរងគ្រោះនៅជុំវិញពិភពលោក រួមមានអ្នកសារព័ត៌មាន, ស្ត្រី
និងកុមារី, សាសនាភាគតិច, មនុស្សក្រុម **LGBTQ** និងអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស។ ដោយប្រើទិន្នន័យនេះ, **TrialWatch**
កសាងគំរូសម្រាប់ជនរងគ្រោះ

និងកំពុងបង្កើតចំណាត់ថ្នាក់យុត្តិធម៌ពិភពលោកមួយដោយវាស់វែងការអនុលោមរបស់តុលាការជាតិស្របតាមស្តង់ដារសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ។

សារវត្តា

Kong Raiya គឺជាសកម្មជនម្នាក់ដែលជាសមាជិកនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ (Cambodia National Rescue Party) ដែលត្រូវបានហាមឃាត់នៅពេលនេះ។ គាត់ត្រូវបានគេកាត់ទោស និងត្រូវបានកាត់ទោសពីបទព្យាបាម “ញុះញង់” ក្នុងឆ្នាំ 2015 ខណៈពេលដែលគាត់ជានិស្សិតសាកលវិទ្យាល័យ។ ករណីបច្ចុប្បន្ននេះ កើតចេញពីការបង្ហោះលើហ្វេសប៊ុកផ្សាយពាណិជ្ជកម្មអារ៉យីតដែលបង្ហាញពីមុខមាត់អ្នកវិភាគនយោបាយដ៏លេចធ្លោគឺ លោក កែម ឡី និងដកស្រង់សម្តីពីរឃ្លាពីលោក។

ដំណើរការមុនការកាត់ក្តីរបស់ Kong Raiya គឺមានបញ្ហា។ យោងតាមមេធាវីការពារក្តី, គុណការបានបញ្ជាឱ្យមានការឃុំខ្លួនលោក Raiya ដោយមិនបានពិចារណាពីកាលៈទេសៈរបស់គាត់ ហើយបានខកខានពីរលើកផ្សេងគ្នាក្នុងការបញ្ជូនគាត់ទៅគុណការដើម្បីចូលរួមដោយផ្ទាល់ក្នុងសវនាការឃុំខ្លួន។ របាយការណ៍ភាពយុត្តិធម៌បានសន្និដ្ឋានថាការប្រព្រឹត្តិដែលបានចោទប្រកាន់ថា “ខកខានមិនបានបំពេញតាមបទដ្ឋាន” ដែលកំណត់ដោយកម្ពុជាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ (ICCPR) ហើយនឹង “បណ្តាលឱ្យមានការឃុំខ្លួនលោក Raiya ដោយបំពាន” ។ របាយការណ៍បន្តថា, ការពិតដែលថា “លោក Raiya មិនត្រូវបាននាំយកទៅដោយផ្ទាល់នៅចំពោះមុខគុណការ . . . បានក្លាយជាការរំលោភលើ . . . សិទ្ធិប្តឹងឥតរបស់គាត់មុនពេលគុណការដោះលែង។”

យោងទៅតាមអង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិ (Amnesty International), លោក Kong Raiya បានចំណាយពេលជិត 5 ខែនៅក្នុងបន្ទប់ឃុំខ្លួននៅក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលឃោរឃៅ, អមនុស្សធម៌ និងថោកទាប។ ស្ថានភាពនោះ បាននាំឱ្យគាត់ធ្វើកូដកម្មអត់អាហារ។

របាយការណ៍ភាពយុត្តិធម៌, ដែលផ្អែកលើការឃ្នាំមើលសវនាការអង្គសេចក្តី និងសវនាការដែលសេចក្តីសម្រេចត្រូវបានផ្តល់ជូន ក៏ដូចជាសេចក្តីសម្រេចផ្ទាល់, រកឃើញថា:

- "លោក Raiya ត្រូវបានផ្តន្ទាទោស បើទោះបីជាខាងដើមចោទខកខានមិនបានបង្ហាញនូវកំហុស លើសពីការសង្ស័យដែលសមហេតុផលក៏ដោយ។ ជាការពិត របាយការណ៍កត់សម្គាល់ថាមិនត្រឹមតែដើមចោទមិនបានពន្យល់ថាតើអារ៉យីតរបស់អ្នកណាដែលនឹង “ញុះញង់” និងដោយរបៀបណា ប៉ុន្តែពួកគេមិនដែលបង្ហាញភស្តុតាងថាលោក Kong Raiya មានចេតនាបង្កើតចលាចល ដែលតម្រូវតាមច្បាប់កម្ពុជាឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ, ករណីទាំងមូលរបស់ដើមចោទផ្អែកទៅលើការពិតដែលថា “ការដកស្រង់សម្តីអាចត្រូវបានមើលឃើញដោយសាធារណជន” ប្រសិនបើបុគ្គលម្នាក់ៗពាក់វានៅលើអារ៉យីត - ជាទ្រឹស្តីដែលគុណការហាក់ដូចជាបានទទួលយកនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួន។
- ដោយសារតែវាមិនបានផ្តល់នូវសេចក្តីវិនិច្ឆ័យដែលមាន “ហេតុផលត្រឹមត្រូវ” គុណការបានរំលោភសិទ្ធិរបស់លោក Kong Raiya ក្នុងការប្តឹងឧទ្ធរណ៍។ របាយការណ៍ពន្យល់ថា “វានឹងពិបាកសម្រាប់មេធាវីការពារក្តី អានសាលដីកាដើម្បីបញ្ជាក់ពីហេតុផលនៅពិគ្រោយការរកឃើញភាពមានទោស” ។

របាយការណ៍ភាពយុត្តិធម៌ បានសន្និដ្ឋានថាការកាត់ទោសលោក Kong Raiya បានរំលោភលើសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិរបស់គាត់ពីព្រោះក្នុងចំណោមរឿងជាច្រើនទៀតការកាត់ទោសរបស់គាត់គឺ “មិនចាំបាច់ និងមិនសម” ។

សម្រាប់ការវិភាគផ្នែកច្បាប់ពេញលេញនៃការកាត់ក្តី និងការពន្យល់អំពីចំណាត់ថ្នាក់ដែលបានផ្តល់, សូមមើលរបាយការណ៍ភាពយុត្តិធម៌។

អំពីគម្រោង TRIALWATCH របស់មូលនិធិ CLOONEY សម្រាប់យុត្តិធម៌



គម្រោង TrialWatch របស់មូលនិធិ Clooney សម្រាប់យុត្តិធម៌ ឃ្នាំមើលនិងដាក់ចំណាត់ថ្នាក់ភាពយុត្តិធម៌នៃការកាត់ក្តីរបស់ជនងាយរងគ្រោះនៅជុំវិញពិភពលោក រួមមានអ្នកសារព័ត៌មាន, ស្ត្រី និងកុមារ, សាសនាភក្តី, មនុស្សក្រុម LGBTQ និងអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស។ ដោយប្រើទិន្នន័យនេះ, TrialWatch កសាងសម្រាប់ជនរងគ្រោះ និងកំពុងបង្កើតចំណាត់ថ្នាក់យុត្តិធម៌ពិភពលោកមួយដោយវាស់វែងការអនុលោមរបស់គុណការជាតិស្របតាមស្តង់ដារសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ។